

JEDNAKI (457) *ai*

e oraz *a jasne*.

sg m N jednaki (42). ◇ *G* jednakiégo (11); -égo (1), -(e)go (10). ◇ *A* jednaki (15). *I* jednakim (17), jednaki(e)m (2); -(e)m *WujNT*, -im : -(e)m *Mącz* (1 : 1). ◇ *L* jednakim (4), jednaki(e)m (1); -im : -(e)m *ModrzBaz* (1 : 1). ◇ *f N* jednakã (50). ◇ *G* jednakiéj (55); -éj (3), -(e)j (52). ◇ *A* jednakã (59). ◇ *I* jednakã (20). ◇ *L* jednakiéj (12), jednaki (1); -éj : -i *Mącz* (1 : 1); ~ -éj (11), -(e)j (1). ◇ *n N* jednakié (20); -é (3), -(e) (17). ◇ *G* jednakiégo (9); -égo (1), -(e)go (8). ◇ *A* jednakie (10); -e (1), -(e) (9). ◇ *I* jednakim (11), jednaki(e)m (1); -im : -(e)m *ModrzBaz* (2 : 1). ◇ *L* jednakim (3). ◇ *pl N m pers* jednacy (10). *subst* jednakié (52); -é (9), -(e) (43). ◇ *G* jednakich (12). ◇ *D* jednaki(e)m (1). ◇ *A subst* jednakié (24); -é (1), -(e) (23). ◇ *I* jednaki(e)mi (4) *Mącz* (2), *ModrzBaz* (2), jednakimi (2) *BiałKat*, *Paprup*. ◇ *L* jednakich (9).

Sł stp, *Cn* *notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

Taki sam, równy, niczym się nie różniący; niezmienny; idem Modrz, Vulg, Cn; simplex Murm, Mącz; unus Mącz, Cn; similis Mącz, Cn; assimilis, consentiens, consimilis, parilis, suppar Mącz; simplus Calep; aequus Vulg; aequalis JanStat (457) : Aleć mnie żywot iednaki/ Ná wsi y między żołdaki BierEz O2v; PatKaz II 30; Murm 204; FalZioł I 10c, 37b, 114b, IV 18b, 42c, V 6v, 89v; GlabGad B2, B5v, H7, P6; MiechGlab 3; KłosaAlg E3v; RejPs 149v; RejKup cc6v; Drugi/ wczorã miał przyaciele y nieprzyaciele/ á dzis ma wżytki iednakié. HistAl N5v, Hv; LubPs D3, O4, T2v, V6v, X, dd3v; Diar 82; BielKom nlb 3; GroicPorz c2; KrowObr 184 [2 r.]; OrzList a4; Leop Ex 26/2; VftawiliŃmy iżby wagã y łokieć był iednaki/ PoznãńŃki iãko y KrãkowiŃki/ á LwowiŃki iãko y LubeliŃki. UstPraw F3v; RejZwierz 13; WyprKr 52; BibRadz Ex 28/22, Ez 10/10; Bacząc ŃzczęŃcie y plagi od Bogã iednakiégo dãru/ Ikromnie to wytrzymał BielKron 27v; Synowie thãk z żon iãko y z dziewek iednakié czãłtki máiã v oycã BielKron 261, 56, 79v, 99, 125, 192v (19); Cognatus, quasi una natus, idem quod agnatus, Prziorodzony/ krewny/ teź prziorodzony twarzã/ yednakiéy twarzy. Mącz 24ld; Sonant idem haec verba, Iednaki dzwiêk máyã/ to yeft/ tofz teź znãmionuyã. Mącz 402a; Constant sententiae, Sã yednakié/ zgadzãyã Ńie Mącz 418a, 4c, 157c, 240b, 247b, 475a (14); Nie bẽdã tedy prãwi ci przed Bogiem/ ktorzy ony Ńłowã Ego et Pater unum fumus wykłãdãli bezrozumnie ná Seymie WãrŃzãwŃkim/ iednãcyŃmy. SarnUzn H4v, E6, H4v; A tãk ktorãkolwiek żyłẽ s tych otworzyŃz/ iednaki pożytek wczyni SienLek 35, 95, 139, 157v; gdyż Ńie Ńens iednaki w moiey/ iãko y w Grofowey rzeczy náiduie GórnDworz B4v, D3, F8, G2, I3v, M2v; Linié té co Ńã około ienyŃkich kãtów/ iednãkã bẽdã mieć proporcyã. GrzepGeom O2, Kv, N3, N4v, Ov, P [2 r.] (18); HistRzym 104, 123; RejPos 13, 37, 58v, 238v, 290v [2 r.]; RejPosWiecz³ 97v; BiałKat 126 [2 r.]; KuczbKat 95, 430; Trzy perfony/ á iednoć Bolkã w nichze znãiac/ Iednãkã czeŃ y chwałẽ wżytkim trzem oddãiac. RejZwierz 266v, 93 [2 r.], 247; BielSpr 51v, 52; nie iednãka ieft wãžnoć iednego álbo drugiego Doktorã gdy piŃze WujJud 36v, 79, 85v, 153v, 195v, 235v (9); WujJudConf 85v, 141, 153v, 185; BudNT przedm d2v; CzechRozm 26, 128v; PaprPan H4, Aa4, Cc; Ale nãŃze czãŃy widziãły/ że TarnowiŃki/ y woynẽ/ y ziemŃkie Ńprãwy/ iednãkiem Ńercem ábo meŃtwem/ y iednãkã mãdroŃciã [pari fortitudine et prudentia] Ńprãwował ModrzBaz 47v; to prãwo ma być pochwalone/ ktore iednãkie cnoty iednãkami zapłãtãmi nãgradza/ á niemocã y wyŃtepkom iednãkiem/ iednãkie lekãrŃtwã/ y iednãkie karãnia Ńtanowi

[*quae virtutes easdem iisdem praemiis afficiat, morbis item et vitiis iisdem eandem [...] medicinam faciat*], *ModrzBaz* 70v, 18v, 42 [2 r.], 45, 70 [2 r.], 71 (31); *SkarJedn* 360; *SkarŻyw* 130 [2 r.], 141, 151, 206 [2 r.] (9); *KochTr* 4; Zmódz też wżyftká dla vřtáviczných woien z Krzyżákámi ná ten czás iáko Słáchćic ták chłop iednákiey wolności vżywáli *StryjKron* 385, 507, 542; Nigdy w Polřfcze iednáka wiárá nie byłá. *CzechEp* 13 marg, 36, 83, 128, 252; *NiemObr* 32, 36 [2 r.], 43, 47 [2 r.], 48 [2 r.] (15); *WerKaz* 303 [2 r.], 304; *WisznTr* 8; Iedná wżyftkich Wiárá byłá/ ieden Chrzeřt/ iedná wieczerza/ iedne řwiátořci/ iednákie modlitwy/ iednákie pořty/ iednákie obrzędy kořcielne/ zgodnie wżyřcy mowili Amen/ zgodnie řpiewáli Alleluia/ zgodnie BOgá rodzićę záczynáli. *ReszPrz* 94, 14; *ReszList* 175; *KochPam* 82; *GórnRozm* E4; *PapRUp* B4, D4; *Calep* 212a, 233b, 981b; Mářło w iednákie gárnce we wżyřtkich folwárczech máiá kłářć/ y řery iednákie tworzyć *GostGosp* 118, 18, 80, 126, 148, 156 (12); *KochCn* B4; *OrzJan* 123; *LatHar* +4, 169; *KolakCath* B; *RybGęřli* C; Iednáki grzech ieřt gárdzić káplány y řługámi Pána Chriřtuřowymi w kořćiele powřzechnym/ iáko y řámym Chriřtuřem *WujNT* 236, 456, 462 marg, 527 marg, 1.Petr 3/8, Apoc 21/16, Zzzzz2v; *JanNKar* E4, F2; *JanNKarGórn* Hv; Gdyż ři/ co źle czyniá/ y ktorzy ná źle zwałáiá/ iednáká winá máiá byđź karáni. *SarnStat* 398, 57, 110, 278, 279 [2 r.], 280 (21); áby wedřuk iednákiey licźby wřok wżyřcy iednáká wypráwę czynili *GrabPospR* L2v; *PowodPr* 56; *SkarKaz* 382b, 416b, 485a, 549b, 637a; *CzahTr* F2v; *SkarKazSej* 698b [2 r.].

jednaki komu (1): Ludzki rodzaj nieiednáki/ ále duchowny wżyřtkim iednáki *SkarŻyw* 206.

jednaki na co (1) : *KochPieř* 42c cf *Przysłowia*.

jednaki z kim, z czym (7): *KrowObr* 55; Stáráł řie Herbeřtyn [...] chcąc řie wywiedźieć ieřli ieřřcze v nich [w *Jurze*] ieżyk ábo mowá iednáka z Węgry *BielKron* 434, 345v; *CzechEp* 227; Inřźe potwiéřdzenié Státutów Zupnych, iednákie z piéřwřzym, iedno iź króřřzé. *SarnStat* 337 [*idem* (2)] 338, 381.

jednaki w czym (2): *ArtKanc* I6v; iź tu ná źiemi wżyřcy w řpráwiedřliwořci iednácy *SkarKaz* 549a.

W przeciwstawieniach: »jednaki ... inakszy (5), inszy, niejednaki, osobny, rozmaity, roźny (roźnořć [czego]) (16)« (25): *BielŻyw* 85; Czemu ludzie rozney farby oczy miewaiá, á nie wżyřci iednakie *GlabGad* B4v, H7; *GroicPorz* mmv; *Mqcz* 416b, 475c; *SienLek* 95v; Práwo piřánę to záwřdy iednákie ieřt/ á trefunki/ przygody/ chyřtořci ludzkie/ te záwřdy á záwřdy inákrze řá. *GórnRozm* Fv; *GórnDworz* I5, K5; *RejZwierc* 67v; Ieřliźe dla iednákiego występku roznořć karánia [*diversitas poenarum pro eodem flagitio*] ma być záchowana *ModrzBaz* 70; Iákoź tedy to Práwo moźe być chwalone [...] ktore iednákie cnoty/ nieiednákiemi zapřlátámi nágradza [*quae eandem virtutem non iisdem praemiis ornet*] *ModrzBaz* 70v, 19, 73, 81, 91; *GórnRozm* E4v, Fv; ma káźdy mieć znák ná nim řwoy ořobny/ á drugi znák z káźdey wři iednáki *GostGosp* 90; Nie iednáka bęđzie řiał řwiętych iářnořć ábo chwałá/ ále rozmáitá/ wedřug rozlicznořci zářług. *WujNT* 620, 323, *Rom* 14/5; *JanNKar* C3; *SkarKaz* 606b.

W charakterystycznych pořczeniach: *jednaki* (-a, -e, -cy) argument (3), baczenie, barwa (3), blask, bliskořć (2), brog (2), chwałá (4), cnota (3), cząřtka (2), czeřć (10), dalekořć (2), dekret, dřugořć (2), dostojnořć, dział (2), dźwięk (2), farba (3), fundament, forma (3), fortuna (4), garniec, gřos (3), gřowa, grosz, grzech (2), intercyza (2), jasnořć, karanie (4), krzeřt, lekarstwo, liczba (2), ludzie,

łokieć [= miara], majestat, mądrość, miłość (2), modlitwa, moneta (3), mowa (3), możliwość, nauka (7), niebezpieczność, niekarność, obrządki, obieranie, obrzędy, odpłata, pismo, pięć, pobor, pociecha, poczciwość, podoba, podobieństwo, pokłon, położenie (2), postanowienie, postawa, postępek, powaga (2), pożytek (3), prawda, prawo (15), proporcja (11), przyczyna, przygoda, przysięga, rozkaz, rozkazanie, rozrywka, rozum, różność, rzemieślnictwo, sąd, sens, sława (2), słowo (3), spójność (2), sprawiedliwość, stan (3), staranie, szata (2), szerokość, szerza, śmierć (2), światłość, tajemnica, towarzystwo, twarz, tytuł, ubiór, umysł, urząd (6), waga (4), ważność (2), wesele, wiadomość, wiara (8), widzenie, wina (2), władza (5), włosność (2), wola (3), wolność (5), wonia, wszechmocność, wysokość, występ (4), wyzna(wa)nie (2), zacność, zapłata (6), zbroja (3), zgoda, zmysł, znak, (z)rozumienie (4), zwierzchność, żal, życzliwość, żywot.

Przysłowia: KochTr 9; KochSz C3v; Lecz ná szczęście wżelákié/ Serce ma być iednákíe KochPieś 42; CzahTr B. [ogółem 4 r.].

Nie iednákíe w nim [w świecie] szczęście/ wżem ludziem pánuie/ Iedny z zylkiem wefeli/ drugim myfli pfiue BielKom Bv.

LubPs N2; śmierć [prawiedliwa/ Iednákíego ná wżyftki práwá vżywa. KochPieś 17; GórnTroas 33.

Wyrażenia: »jednaka chęć« [w tym: mieć jednaką chęć (2), jednaką chęć (1)] (3): Omnes mulieres eadem aeque student, Terent. Wżyftki białe głowy málem fie yednákíemi rzeczámí báwíá/ albo yednáką chuc máyá. Mącz 423b; SkarŻyw 131; CzahTr L3v.

»jednakim głosem, jednakiemi usty« = zgodnie; eadem voce Modrz (2 : 1): A przetoż wżyfcy iednakim głosem profiemy żeby ten chłop był lkáran HistRzym 44v; á iáko iedného wieku z nim żył/ thák iednákími wfty z nim szczęréy prawdy vczył BiałKat 273v; ModrzBaz 72 v.

»jednaki ks(z)tałt« [w tym: jednakim kształtem (1), jednakiego kształtu (1)] (2): Uno tenore dicendo esse, Iednákim xtałtem rzecz prowadzić Mącz 446c; SienLek Xxxv.

»málem jednaki« (2): Conformis et hoc Conforme, málem yednákí/ táki/ rowney formy álbo xtałtu. Mącz 134b, 423b.

»máło nie jednaki« (4): LubPs Iv, S5v; Bo widziłz iżeć máło nie iednákí bláfk od mofiadzu iáko y od złotá. RejZwierc 19; czemu pirwżze y wtore wići máło nieiednákíemi słowy bywáią píáne/ y iednę rzecz w łobie zámýkáią [eodem fere et verborum et sententiarum teriore concipiantur et scribantur]. ModrzBaz 116v.

»jednaka miara« [w tym: jednakiej miary [co] (3)] [szyk 4 : 4] (8): Bowiem puls wielki á mocny w mierze iednakiey znamionuie moc łercza j dobrą łkładność ciała GlabGad E4, E4; Tworzydlá ná łery y dziełzki ná máłło/ [...] iednákíey miáry y wagi máią bydż w káżdym imieniu. GostGosp 74, 48, 72; SarnStat 947 marg, 1197 [2 r.].

»jednaka moc, mocność« [w tym: być jednakiej mocy (14)] (29): ty nafienia łá iakmiarz iednakiey mocy y włofności FalZioł I 31c, 26a, 38c, 114b, 117a, IV 54b (10); SeklWyzn Bv; [kacerze] niewierzą Iefu Chrišta być prawym bogiem/ wtorą perłoną rowną bogu oycu/ iednakiey mocy y chwali SeklKat P; BielKron 60v, 80v, 154, 228; SienLek 31; RejPosWiecz³ 97v; WujJud 142, 153v; WujJudConf 152v; káždy z nas ma iednáką moc do Elekciey MycPrz II C3v; BiałKaz Ev; CzechRozm 12v; ModrzBaz 91; NiemObr 39; WujNT 323, 717; SarnStat 1218.

»jednaka myśl« [w tym: *jednakiej myśli* (2)] (3): *Mącz* 423c; *KochTr* 9; Iednákíey myśli ieden przeciw drugiemu będąc [*idipsum invicem sentientes*]. *WujNT Rom* 12/16.

»jednakiej natury« (3): *GlabGad* Dv; *BibRadz* I 6c marg; Tákże też y między końmi y między ptaki/ chocia y będą iednákíey natury/ á wźdi widamy rozne natury *RejZwierc* 67v.

»jednaki obyczaj« [w tym: *jednakim obyczajem = uno genere Mącz*; *eodem modo Modrz* (6), *jednakich obyczajow = consimilis a. unis moribus Mącz* (7)] (13): Iżby to była prawda, aby Turci z Tatarow poźli vkazuie to iednaka mowa, obyczaie, y iednaki ípořob walczenia *MiechGlab* 65; *GroicPorz* c2v; *BielKron* 345v; *Mącz* 143c, 394a, 504a; *SienLek* 31; nie iednákim obyczáiem Bogá y Świętych wzywamy. *KuczbKat* 365, 345; *ModrzBaz* 71, 81, 125v; *KochCn* B4.

»jednaka rzecz« = *to samo; idem Mącz*, *Vulg*; *res eadem a. similis Modrz* [szyk 8 : 4] (12): *Leop Philipp* 3/1; Niebo/ Ziemiá/ Przepáći/ Wody/ tu ná tym mieřcu zá iednę y zá iednáką fię rzecz rozumieią *BibRadz* I 1a marg; *BielKron* 196v, 345v; *Mącz* 342b, 423b; *KuczbKat* 345; *ModrzBaz* 96v, 100, 100v; *GórnRozm* E4v; Léczyć fie/ á chorá bydź/ rzeczy to iednákíe. *GosłCast* 43.

»jednake serce« = *animorum paritas Modrz* [szyk 3 : 3] (6): *ModrzBaz* 19; Lecź Pánná ták obietnic iáko y pogrozek iego zá nic łobie nie miáć: iednákíego záwždy řercá/ ku Bogu y oblubieńcu řwoim zořćaiąc. *SkarŻyw* 68, 131; *KochSz* C3; *KochPieř* 42; *CzahTr* B.

»jednaki sposob« = *eadem ratio Modrz* (6); *MiechGlab* 65; Sokrátés [...] wřpomina/ żeby był nie náćzł we wřzyřtkich kráinách źiemie dwu kořćiołow/ ktoreby w modlitwách były iednákíego řpořobu. *WujJudConf* I85v; *CzechRozm* 8 [2 r.]; *ModrzBaz* 72v, 125v.

»jednaka sprawa« = *causa par Modrz* (10): Dzień ieden dawa znáć podobieńřtwo o drugim [...] ábowiem iednáką řpráwá ták pořobie wiecznie nářtawáią. *RejPs* 27; *LubPs* N, dd4v, ffv; *RejWiz* 36; gdyź ták mamy mocno wierzyć/ iż Ociec/ Syn/ Duch s. ieden Bog ieřt/ á iednákíe řpráwy řá iego. *RejPosWiecz*³ 98v; *BudBib* I 286d marg; *WujJud* 86; *ModrzBaz* 71v; *BielSjem* 33.

»jednake zdanie« = *unus sensus Mącz* (4): *Mącz* 382d [2 r.]; ieřli kto pilnie obáćzác bedzie/ tedy łatwie pozna/ że wřzyřtkich Oycow ktorzy o tym piřáli/ iednákíe zdánie było. *KuczbKat* 185; *ReszPrz* 32.

Szeregi: »(ani) jeden i (a, ani) jednaki« = *unus atque (et) idem Modrz*; *unus et aequalis JanStat* [szyk 12 : 1] (13): *BibRadz* I 1a marg, *Gen* 11/1, I 6c marg; *WujJudConf* 42v; *PapřPan* H4; Bo iednym y iednákim głořem práwo ma do wřzyřtkich mowić: iednym á iednákim pánowáaniem má wřzyřtkim pánowáć [...] iednym á iednákim řpořobem o poźyřkoch/ y o trudnořćiach/ y krzywdách wřzyřtkich wobec řtánowić y rádźić trzebá. *ModrzBaz* 72v, 100v; *CzechRozm* 207; *SkarŻyw* 209; *SarnStat* 51, 116.

»jednaki, (i) jednostajny« (2): *Monochordum*, *Inřtrument muzyczny/ yednákíemi/ yednořtáynemi řtrunámi náwleczoney. Mącz* 230c; *SarnStat* 1218.

»podobny, (albo) jednaki« [szyk 3 : 1] (4): *Mącz* 393d, 394a, 434c; Bo nie to ieřt iednořřtny iáko oni dierźá/ gdy ich dwá řá łobie podobni / álbo iednácy *SarnUzn* H4.

»rowny, (a, ale, i) jednaki« [szyk 16 : 6] (22): *BielŻyw* 118; Abowyméci nic nyemářz lepřřego yedno kyedy dwoye yednákích á łobye rownych *GliczKsiąź* Q2; Szale niech będą řpráwiedliwe/ y iednákíe á rowne gwichti [*et aequa sint pondera*] *Leop Lev* 19/36; *Parilis, et hoc parile, Równy/*

yednáki/ równego xtałtu/ yednákiey formy. *Mącz* 278b, 60c, 157c, 308c, 393d, 410b; *KuczKat* 115; *WujJudConf* 153v; iefli Chryftus Pan/ równą/ y iednąką mocą/ iáko y oćiec/ kogo chce ożywia/ tedyć prawdziwie się názwał być żywotem. *BiałKaz* Ev, F; *SkarJedn* 74; *StryjKron* 611; *WerKaz* 303 [2 r.]; *ArtKanc* 17; *GostGosp* 52; *SarnStat* 1218; *SkarKazSej* 690b.

»jednaki i (a) zgodny« [szyk 3 : 1] (4): *Mącz* 383b; żeby Papieżowie w iednákiey á zgodney wierze nád wżem krześcijáństwem byli *CzechEp* 128; *ReszPrz* 36; *SkarKaz* 241a.

Synonimy: jeden, jednostajny, jenyłki, niezmienny, rowny, zgodny.

Cf **JEDNAKIŻ**, **JEDNAKOTRZYMAŁOŚĆ**, **JEDNAKOUSTAWICZNOŚĆ**, **JEDNAKOWY**, **NIEJEDNAKI**

LW